

Aktörer - makt och ansvar

[Konstitutionell rätt](#) - [Rättsfilosofi](#) - [Rättsstaten](#) - [Det svenska statsskicket](#) - [Rättigheter](#) - [Aktörer - makt och ansvar](#) - [Rättskällor och lagstiftningsprocess](#)

Offentliga aktörer

Nu ska vi titta på några utvalda offentliga aktörer och kort vad deras makt består av. Detta kommer bli en kort översikt.

Riksdag

Riksdagen är Sveriges högsta beslutande organ och består av 349 folkvalda ledamöter. Här stiftas lagar, statens budget bestäms och regeringen granskas. Riksdagen är den enda som kan besluta om nya lagar eller ändringar av befintliga lagar på nationell nivå. Den bestämmer också hur statens pengar ska användas och kan avsätta regeringen genom en misstroendeförklaring. På så sätt är riksdagen navet i den svenska demokratin och den plats där folkets vilja får genomslag.

Makten att lagstifta kallas **normgivningsmakt** (norm = rättsregel)

Regering

Regeringen styr landet och leder den statliga förvaltningen. Den arbetar med att genomföra riksdagens beslut, men har också initiativrätt - den kan föreslå nya lagar eller ändringar. Regeringen ansvarar för utrikespolitiken, beslutar om förordningar (mer detaljerade regler under lagarna) och kan utlysa extra val. Regeringen består av statsministern och statsråden (ministrarna), och den måste ha riksdagens förtroende för att kunna sitta kvar.

Regeringens makt att styra kallas för **verkställande makt**. Regeringen besitter faktiskt också normgivningsmakt (deras rättsregel kallas förordning och det kommer vi läsa mer om i juridik 2).

Myndigheter

Myndigheterna sköter det praktiska arbetet i staten. De finns på nationell, regional och lokal nivå, och varje myndighet har ett särskilt ansvarsområde, till exempel Skatteverket, Polismyndigheten eller Försäkringskassan. De ser till att lagar och politiska beslut genomförs i vardagen. Myndigheter kan också fatta beslut som direkt påverkar enskilda, som att bevilja bidrag, utfärda pass eller besluta om skatter. De ska vara sakliga, opartiska och följa de lagar och regler som gäller för deras verksamhet.

Myndigheternas makt att verkställa kallas också för **verkställande makt**. Som regeringen har även myndigheter normgivningsmakt (de rättsregler myndigheter skriver kallas myndighetsföreskrift), även detta kommer vi läsa mer om i juridik 2.

Domstolar

Först och främst, även domstolen är en myndighet. Men domstolens verksamhet är särskilt viktig och domstolar är självständiga från både riksdag och regering. Deras huvuduppgift är att döma i tvister och brottmål enligt gällande lagar. Det finns tre huvudtyper: allmänna domstolar (t.ex. tingsrätt), förvaltningsdomstolar och specialdomstolar. Domstolarna kan även pröva om lagar och myndighetsbeslut följer grundlagen, och om så inte är fallet kan de sätta sådana beslut åt sidan. Domstolarnas självständighet är central för rättssäkerheten i Sverige.

Domstolens makt kallas för **dömande makt**.

Statschef

Sverige är en monarki, vilket betyder att vi har en kung eller drottning som statschef. Vem som blir statschef regleras i successionsordningen, en av våra grundlagar. Där finns bestämmelserna om tronföljden, alltså i vilken ordning medlemmar av kungahuset kan ärva tronen.

Statschefen har en ceremoniell och representativ roll. Det innebär att kungen eller drottningen inte deltar i politiska beslut. Statschefen är en symbol för landet och representerar Sverige både i högtidliga sammanhang och internationellt.

Offentlig makt

Utöver de aktörer och den makt som nämns ovan finns det flera (som vi i detta läge inte kommer att fokusera på.)

Se bild för komplett bild dock.



From:

<https://www.juridik.kristiansen.nu/> - **Juridik på gymnasiet**

Permanent link:

<https://www.juridik.kristiansen.nu/doku.php?id=konstitutionellraett:statsorgan&rev=1757330584>

Last update: **2025/09/08 11:23**

